

wydanie 35 | 17 grudnia 2016 rok | cena 10 000 zł (10 zł)

TEATR ŚLĄSKI

WUJEK.81

czarna ballada

TEATR ŚLĄSKI

WUJEK.81

czarna ballada

scenariusz i reżyseria

ROBERT TALARCZYK

muzyka

HADRIAN FILIP TABĘCKI

MIUOSH

prapremiera

17 GRUDNIA 2016

DUŻA SCENA

koprodukcja

ŚLĄSKIE CENTRUM WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

INSTYTUCJA KULTURY IM. K. BOCHENEK KATOWICE - MIASTO OGRODÓW

OPERA ŚLĄSKA W BYTOMIU

WUJEK.81

czarna ballada

Prapremiera 17 grudnia 2016 | Duża Scena

scenariusz i reżyseria **Robert Talarczyk**
muzyka **Hadrian Filip Tabęcki, Miuosh**
teksty piosenek **Robert Talarczyk, Miuosh**
scenografia i kostiumy **Iga Słupska, Szymon Szewczyk**
choreografia **Jakub Lewandowski**
video **Mateusz Znaniecki, Kamil Małecki**
kierownictwo muzyczne **Hadrian Filip Tabęcki**
przygotowanie wokalne **Ewa Zug**
współpraca dramaturgiczna **Jakub Talarczyk**
asystent reżysera **Zbigniew Wróbel**
emisja głosu **Dorota Szymura**
konsultacje merytoryczne **Robert Ciupa, Bogusław Tracz**
światło **Maria Machowska, Piotr Roszczenko** (współpraca)
realizacja światła **Maria Machowska, Piotr Roszczenko**
realizacja dźwięku **Mikołaj Lichtański, Marcin Łyczkowski, Mirosław Witek**
realizacja projekcji **Marcin Müller**
inspicjent **Dagmara Habryka-Białas**
sufler **Katarzyna Dudek**
producent wykonawczy **Małgorzata Długowska-Błach**
koordynacja projektu **Miłosz Markiewicz**
dokumentacja fotograficzna **Przemysław Jendroska, Natalia Kabanow**
teledysk do utworu „Dach.02” **Miuosh, Mateusz Znaniecki, Kamil Małecki**
projekt plakatu **Paweł Ryżko**
koproducenci spektaklu **Śląskie Centrum Wolności i Solidarności, Instytucja Kultury im. K. Bochenek Katowice – Miasto Ogrodów**
partner premiery **Opera Śląska w Bytomiu**
partner premiery **Kopalnia Węgla Kamiennego „Wujek”**

MOJEMU OJCU. BYŁ TAM Z NIMI 16 GRUDNIA 81.
Robert Talarczyk

OBSADA

Rafał **Ambroży Żychiewicz / Franciszek Borgiel**
Tomek **Karol Huget / Krzysztof Durski**
Grzegorz **Michał Lupa / Paweł Wawrzyszyn**
Adam **Paweł Wawrzyszyn / Dominik Kandziora**
Barbórka **Joanna Kściuczyk-Jędrusik**
Śmierć **Anna Kadulsa**
Pan z Katowic **Miuosh**
Mama Rafała **Barbara Lubos**
Tata Rafała **Dariusz Chojnacki**
Babcia Rafała **Grażyna Bułka**
Dziadek Rafała **Wiesław Sławik**
Ciocia Rafała **Dorota Chaniecka**
Wujek Rafała **Piotr Bułka**
Kuzynka Rafała **Kalina Świąś**
Mama Tomka **Karina Grabowska**
Tata Tomka **Grzegorz Przybył**
Mama Grzegorza **Katarzyna Brzoska**
Tata Grzegorza **Marcin Szaforz**
Róża, fryzjerka **Alina Chechelska**
Mamokowa **Ewa Leśniak**
Gruchlikowa **Krystyna Wiśniewska**
Jola **Aleksandra Sikorska**
Tkoczowa **Maria Stokowska-Misiurkiewicz**
Płaczkowa **Anna Wesołowska**
Polok / Jorg **Jan Bógdoł**
Grządziel **Bernard Krawczyk**
Madeja **Antoni Gryzik**

Edward **Andrzej Warcaba**
Erich **Andrzej Dopierała**
Dyrygent **Jerzy Kuczera**
Lompa **Zbigniew Wróbel**
Emil **Arkadiusz Machel**
Kapitan ZOMO / Prezenter TV **Wiesław Kupczak**
Ksiądz **ks. Piotr Brząkałik**

TANCERZE BALETU OPERY ŚLĄSKIEJ

Joanna Kurkowska, Grzegorz Pajdzik, Agata Gielmuda, Wioleta Haszczyc, Anna Kmiecik-Sokalla, Paweł Kranz, Monika Latusek, Patryk Łuksza, Patryk Nowacki, Karol Pluszczewicz, Krzysztof Szczygieł, Patryk Wlazło

MUZYCY

Hadrian Filip Tabęcki (klawisze, programowanie)
Mariusz Jeka (klarnet, saksofon)
Piotr Malicki (gitara)
Piotr Krawczyk (puzon) muzyk, prowadzący Orkiestrę Dętą KWK „Wujek”
Konstanty Janiak (eufonium) muzyk Orkiestry Dętej KWK „Wujek”
Lucjan Pech (tuba) muzyk Orkiestry Dętej KWK „Wujek”
Michał Warzecha (trąbka) muzyk Orkiestry Dętej KWK „Wujek”

W nagraniach muzyki do spektaklu udział wzięli: Grzegorz Bożewicz (bandoneon), Kuba Jabłoński (perkusja), Maciej Szczyciński (gitara basowa).
W projekcjach wykorzystano zdjęcia z archiwum Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności.
Teledysk z utworem „Dach.02” promujący przedstawienie można oglądać na kanale YouTube na profilu FandangoRecordsTV.

Licencja na wystawienie utworu została wydana przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

1981

W noc sylwestrową zgromadzeni na balu w Zakładowym Domu Kultury Kopalni „Wujek” życzyli sobie pomyślności i spokoju na Nowy Rok 1981. Ponad sto pięćdziesiąt par wypełniło sale taneczne. Panie przybyły w wieczorowych sukniach głównie w najmodniejszym kolorze sezonu – fiolecie. Po północy nadsztygar kopalni Edward Kędra złożył wszystkim życzenia, dodając, by był to „rok pracy bezpiecznej i spokojnej”. Nikt nie przypuszczał, że żadne z tych życzeń się nie spełni.

Sala w Zakładowym Domu Kultury Kopalni „Wujek”

Zakładowy Dom Kultury Kopalni „Wujek”

W ZDK-u, na pamiętnej krzywej podłodze stawali różni artyści. We wtorki i czwartki grywał zespół Cosmos (wcześniej działający pod nazwą Skąd my się znamy). Po latach zdobyli uprawnienia muzyków estradowych, ale w 1981 roku są jeszcze przed nagraniem płyty, występem w Opolu czy sesjami dla Polskiego Radia. Wiadomo jednak, że publiczność ma do nich dużą słabość. W ciągu roku podczas ważnych wydarzeń słyszeć muzycznie także kopalnianą Orkiestrę Dętą i męski chór „Hejnał”. Na scenie Domu Kultury poza rozrywką mają miejsce np. wydarzenia religijne, w sali odbywają się rekolekcje, a w listopadzie 1981 roku na schodach odprawiono plenarną mszę. Zimą odbywa się oczywiście uroczysta Barbórka. Jeszcze 12 grudnia w Domu Kultury ma miejsce występ kabeletowy. Dzień później, po wprowadzeniu stanu wojennego, nie będzie to już możliwe.

1981

Ludzie, mimo deficytu towarów, urządzają się w nowych mieszkaniach. W szczególności ci z pięciokondygnacyjnych budynków przy ul. Stromej i Załęskiej w Katowicach-Brynowie, które oddano do użytku pracownikom kopalni w styczniu i marcu 1978 roku, a następni w domach przy ul. Polarnej. Na Załęskiej w Domu Młodych Matrzonstw mieszka 250 rodzin i choć pomysł osiedla zakładał charakter tymczasowy i rotacyjny, niektórzy zostają tam na lata, czekając na własne „M”. Co jakiś czas w domach odbywają się w rodzinnym gronie jubileusze, po 25 latach pracy kopalnia przekazuje członkom załogi zegarek, przy odejściu na emeryturę m.in. szpadę honorową. Roczny deputat węglowy dla górnika to 6 ton węgla, w tym 2 tony do wypłaty. W 1981 roku wyróżnienie Rady Państwa i tytuł „Zasłużony Górnik PRL” otrzymuje Wiktor Chrzan, rębacz z „Wujka”.

Rodzina w mieszkaniu
na osiedlu nieopodal Kopalni „Wujek”

Ci, którzy nie mieszkają w sąsiedztwie, mogą na kopalnię dojeżdżać np. pociągiem. Na dworzec w Brynowie przyjeżdżają całe pociągi ludzi do pracy na „Wujku”, np. kolej z Tychów jeździła regularnie co 10 minut. Życie toczyło się swoim stałym rytmem: poranna gazeta w kiosku Ruchu przy wejściu, drobne zakupy w sklepie przy ul. Gallusa lub w warzywniaku obok portierni. Chleb z piekarni od pana Modzelewskiego. Regularne wizyty u fryzjera w okolicy i wysyłanie listów na pocztę. Zimne piwo po szychcie w knajpie zwanej „Watykan”.

Osiedle przy Kopalni „Wujek”

1981

W czasie wolnym można iść na mecz i zobaczyć jak „nasi” grają, ale kopalniany klub sportowy „Rozwój” to nie tylko piłka nożna. Jest i sekcja koszykówki, sekcja lekkoatletyczna, juniorzy i seniorzy grają w piłkę ręczną (w tym drużyna kobieca) i spotykają się przy brydżu sportowym. Piłkarze grają na boisku przy ul. Załęskiej. Trenerem jest Antoni Nieroba. W sezonie 1980/1981 Klasy okręgowej drużyna rozgrywa 30 meczy, odnotowuje 13 zwycięstw (w tym np. z drużyną Zgoda Bielszowice 4:0), 5 remisów i 12 porażek. W „Rozwoju” gra m.in. Zbigniew Wilk, jeden z Dziewięciu.

Pokój w Domu Wczasowym do dyspozycji pracowników Kopalni „Wujek”

Biblioteka i czytelnia w Domu Górnika

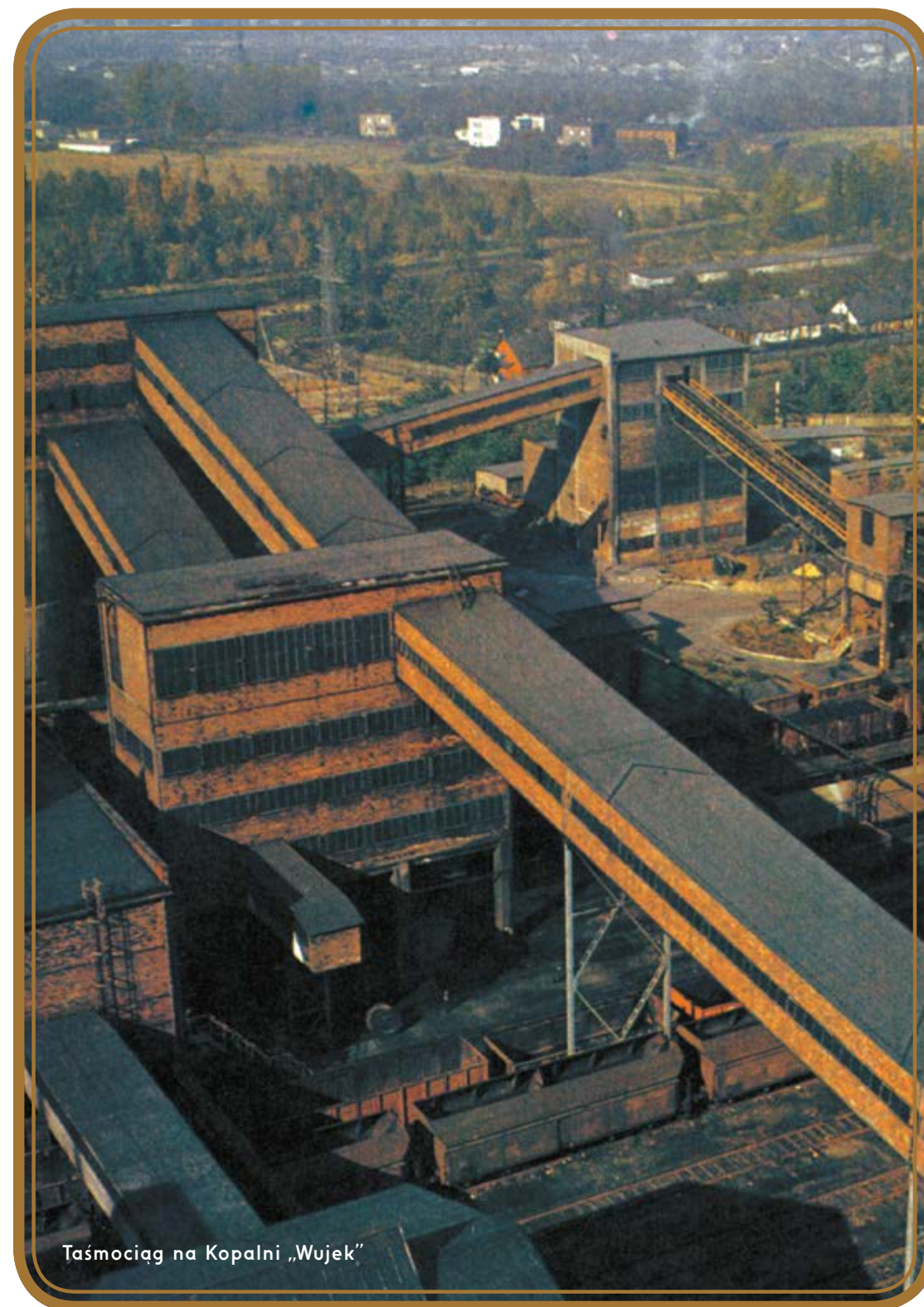
W upalne lato chodziło się na tzw. Bugłę, pobliskie kąpielisko, zimą największą frajdą były sanki na specjalnym torze w Parku Kościuszki. Wolne soboty były też okazją do spotkań w pobliskich ogródkach działkowych. Kopalnia dbała oczywiście o popularne w tym czasie zakładowe kolonie dla dzieci nad morzem, w górach czy na Mazurach. Na wczasy jeździło się np. do uzdrowiska Kołobrzeg-Podczele czy ośrodka nad jeziorem Rożnowskim nieopodal Nowego Sącza. Działała też baza turystyczna w Milówce. W tego typu ośrodkach życie towarzyskie skupiało się wokół specjalnych świetlic. Kopalnia kupiła też na własność dom wczasowy Anna-Maria w Zakopanem, który odwiedzano w cyklu całorocznym. Dodatkowo co roku Komisja Socjalna Rady Zakładowej razem z lekarzem dokonywała podziału miejsc w sanatoriach i na wczasach profilaktycznych.

1981

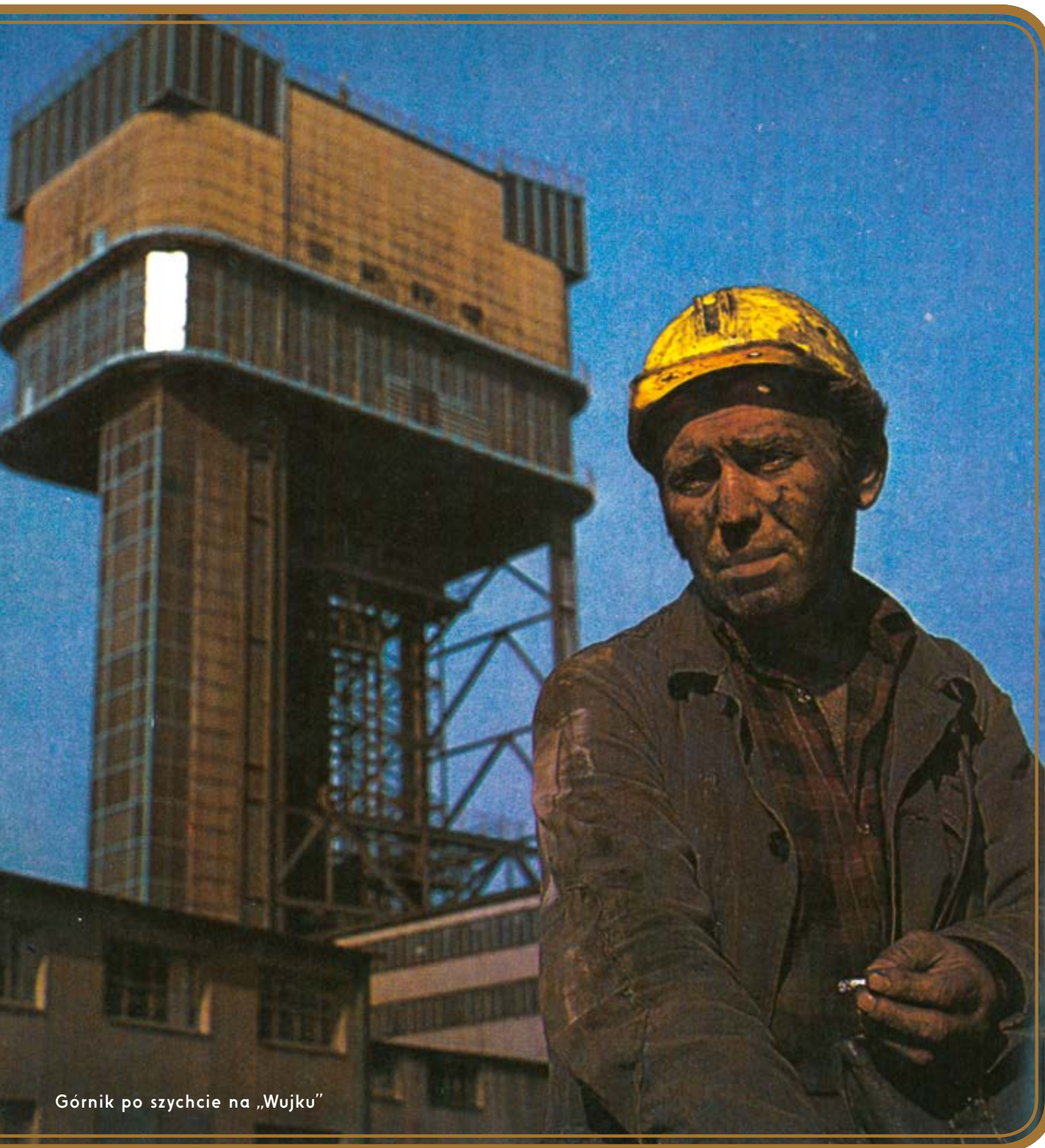
Po roku 1974 kopalnia „Wujek” osiągnęła wydobycie ponad 3 milionów ton węgla rocznie. W roku 1980 było to 9950 ton na dobę. Załamanie wydobycia dopiero miało nadejść wraz z napiętą sytuacją polityczną w 1981 roku. W domach częstym tematem była w tym czasie tzw. czterobrygadówka, krytykowany system, który wdrażano od stycznia 1978 roku, zakładający pracę w cyklu 6 dni i 2 dni przerwy, niezależnie od dnia tygodnia. Rostło napięcie i niezadowolenie. Strajk w całej Polsce stał się jedyną formą „dialogu” z władzą. Mimo to, ludzie skupieni wokół kopalni „Wujek” na początku grudnia, gdy pojawił się pierwszy śnieg, myśleli o świętach i o kolejnym sylwestrowym balu... Nikt nie przypuszczał, że po 16 grudnia wszystkich obowiązywać będzie żałoba.

Pociąg z węglem Kopalni „Wujek”

Taśmociąg na Kopalni „Wujek”

Górnik po szychcie na „Wujku”

DWA TYGODNIE PRZED APOKALIPSĄ

1 grudnia 1981. wtorek

W szkolnej sztolni kopalni „Wujek” w Katowicach ma miejsce kulminacja obchodów spotkania z Główną Kwaterą ZHP. Uczniowie z Zespołu Szkół Zawodowych MGİE nr 1 zostają pasowani na harcerza górnika. 60 osób wzięło udział w ceremonii skoku przez skórę: symbolicznym przyjęciu w poczet braci górniczej. Na 9 wydziałach Uniwersytetu Śląskiego trwa strajk, w którym bierze udział ponad 1300 osób. Na Śląskiej Akademii Medycznej strajkuje 450 osób. Na Politechnice Śląskiej – ponad 2 tysiące. PEWEX informuje, że posiadacze walut wymienialnych i bonów towarowych PKO SA mogą liczyć na znaczną obniżkę cen. Na deskach Teatru Śląskiego „Obrona Sokratesa” o 19.15. W Kinie Rialto grają „Żandarma w Nowym Jorku”.

2 grudnia 1981. środa

Na bazarze w Katowicach przy ul. Zawadzkiego, zwanym szaberplacem, można kupić prawie wszystko... Zasada jest jedna – duży popyt oznacza wysokie ceny. Reporter „Dziennika Zachodniego” donosi, że odżywka dla dzieci Mondamin kosztuje od 100 do 800 zł za opakowanie. Czekolada z Węgier lub NRD od 200 zł za tabliczkę. Rajstopy: 300-500 zł. Cena jeansów uzależniona jest od kursu dolara. Za kozuch polski zapłacimy od 80 000 zł, turecki powyżej 120 000 zł. Należy spodziewać się wzrostu cen nagrywanych kaset, bo brakuje tego dobra na rynku państwowym. Na czarne płyty zachodnich wykonawców trzeba wydać ok. 4000 zł. Przeciętne wynagrodzenie w tym czasie to 6-8 tysięcy złotych (w górnictwie troszkę więcej). W Wojewódzkiej Hali Sportowo-Widowskiej o 17.00 i 20.00 dwukrotny koncert Tiny Turner. W Kinie Słońce grają „Piknik pod wiszącą skałą”, zaś w 1 programie telewizji od 18.20 inauguracja Pucharu Świata w narciarstwie alpejskim.

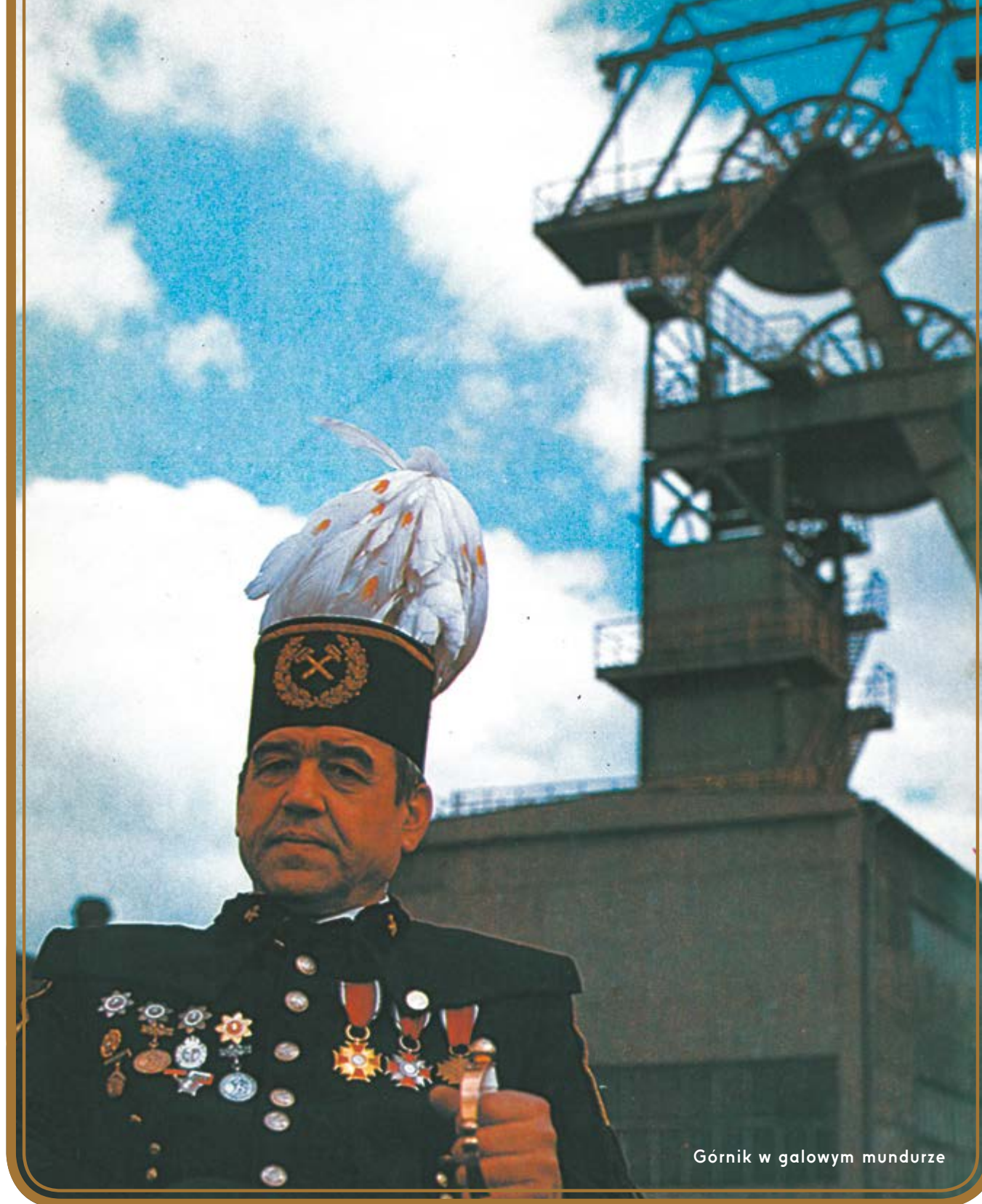
3 grudnia 1981. czwartek

Jedną z tradycji barbórkowych stało się honorowanie państwowymi odznaczeniami matek, które wychowały trzech lub więcej synów pracujących pod ziemią. W Katowicach odbyła się uroczystość, w trakcie której Złote Krzyże Zasługi odebrało 150 matek. Rektor Akademii Muzycznej w Katowicach zawiadomił na łamach gazet, że koncert w ramach obchodów 100. rocznicy urodzin Szymanowskiego zostaje odwołany z powodu strajku studentów. Gra „Karolinka” z okazji nadchodzącej Barbórki składa górnikom serdeczne życzenia i zachęca do wykupu losu – 6 grudnia odbędzie się specjalne losowanie: do wygrania 200 000 zł oraz dwa samochody mały fiat i telewizory kolorowe.

4 grudnia 1981. piątek

Dzień, któremu na Śląsku patronuje św. Barbara, choć w obowiązującym systemie poprawność polityczna każe używać nazwy Dzień Górnika. Barbórkowe uroczystości dominują wydarzenia regionu (w województwie katowickim świętują aż 62 kopalnie). Dodatkowo w Katowicach wszyscy chodzą dumni – w New Delhi odbyła się konferencja prasowa Wojciecha Kutryki i Jerzego Kukuczki. Kukuczka po samotnej czterodniowej wspinaczce zdobył piąty szczyt świata (Makalu, w stylu alpejskim, 8481 m n.p.m.). W Kinie Zorza grają japoński film „Superpotwór”, polecany widzom od lat 6. W telewizji w programie 1 o godz. 20.30 zaplanowano spektakl Teatru Telewizji „Znachor”.

Sklepik na terenie Domu Górnika

5 grudnia 1981. sobota

Wolna sobota. Gazety donoszą, że w regionie czynnych było 2101 placówek handlowych, 322 punkty usługowe, 237 piekarni i 78 zakładów masarskich. W województwie podsumowano XVI Ogólnopolski Konkurs „Blżej Teatru”, któremu patronował Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Hasłem edycji z 1981 roku było „Teatr i jego publiczność – dialog partnerski”. Nagrody za recenzje otrzymali Witold Izdebski z III LO im. A. Mickiewicza i Ewa Bieganowska z IV LO im. M. Nowotki w Katowicach.

6 grudnia 1981. niedziela

O 9.00 rano w telewizji nadano „Teleranek”. Do kiosków trafił grudniowy numer „Panoramy”. W popularnym tygodniku ilustrowanym na okładce praca W. Pieczki, członka zespołu plastyków amatorów ZDZ Kopalni „Zabrze” i życzenia dla górników z okazji ich święta. W numerze m.in. zapowiedź Kongresu Kultury Polskiej planowanego na 11-13 grudnia w Warszawie. Opublikowano także kolejną część powieści „Następny do raju” M. Hłaski. W „Trybunie Robotniczej” jeden z artykułów poświęcony był kopalnianej pracowni malarzy amatorów, ilustracją był m.in. obraz E. Sówki pt. „Odpoczynek” z górnika mi podczas przerwy na kopalnianych chodniku.

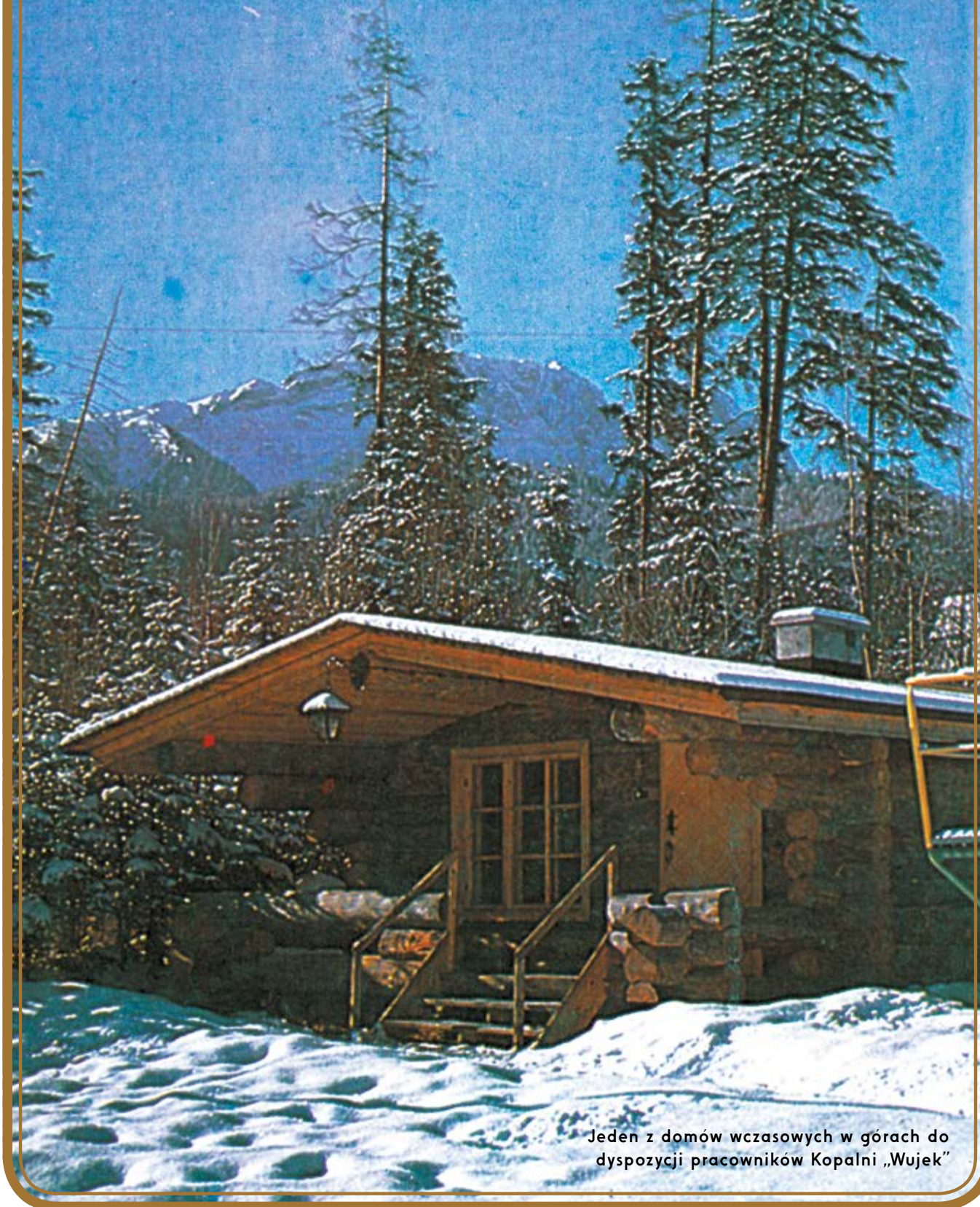
Rodzina w Domu Młodych Małżeństw Kopalni „Wujek”

7 grudnia 1981. poniedziałek

W Katowicach rozpoczynają się spotkania z filmem włoskim. W programie głośne tytuły, m.in. „Niewinne” z 1976 r., ostatni film L. Viscontiego, oparty na powieści G. d’Annunzio czy jego wcześniejszy obraz „Portret rodzinny we wnętrzu”, opowieść o rzymskim profesorze i miłośniku sztuki. W tym samym czasie w Wojewódzkiej Hali Widowiskowo-Sportowej występ Zespołu „Śląsk”. Trwają przygotowania do Śląskiego Sejmiku Kultury – obrady przewidziano na 19 grudnia w sali Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Na drogi wyruszyło prawie 4 tysiące pracowników, by usuwać skutki zimy. Jest ślisko, utworzyło się wiele zasp. W Beskidach halny.

8 grudnia 1981. wtorek

Mimo kryzysu, Społem i Orbis organizują w eleganckich lokalach Katowic bale sylwestrowe. 8 grudnia rusza sprzedaż karnetów. Imprezy odbędą się w Monopolu, Adrii, barze Tip-Top, kawiarniach Europa i Silesia. Ceny stałe: wstęp 400 zł plus tzw. konsumpcja, w zależności od kategorii lokalu. Na stole przewidziano dziczyznę, królika i inne „bezkartkowe” mięso. Na pierwszej stronie „Dziennika Zachodniego” nagłówek: „Czy konfrontacja jest nieunikniona? – Tak! – odpowiadają przywódcy NSZZ Solidarność – Jest nieunikniona”. Na dalszych stronach inny palący temat: dziennikarka opisuje sytuację na Brynowie. Jej zdaniem nowo oddana do użytku pętla tramwajowa może służyć za przykład niegospodarności. Na rozjeździe Nasypowa-Kłodnicka panują ciemności. Zainstalowane tutaj latarnie bez żarówek są jak atrapy. Na przystanku dodatkowo brak wiaty i ławeczek. Po zapadnięciu zmroku przejście tą trasą oznacza powrót w błocie i ciemnościach. W pobliżu mieszka kilka tysięcy ludzi.

Jeden z domów wczasowych w górach do dyspozycji pracowników Kopalni „Wujek”

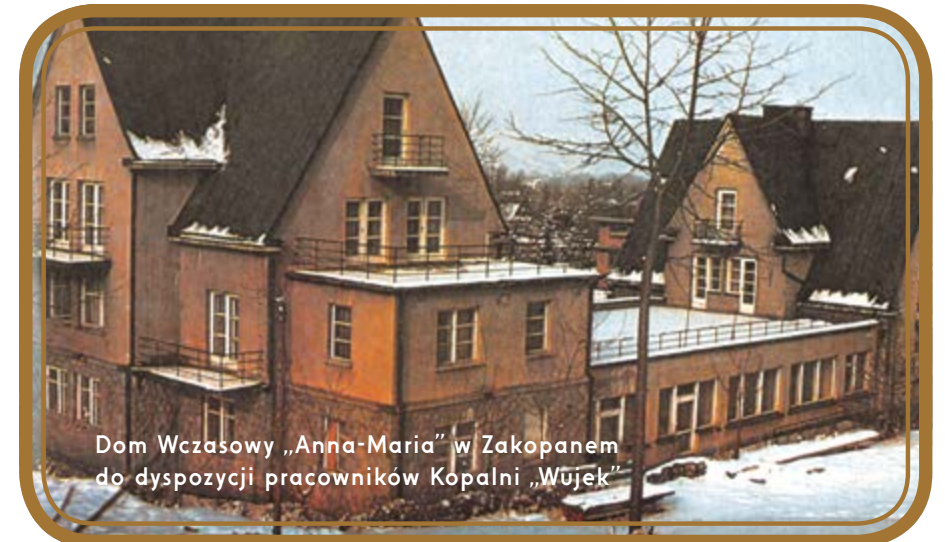
Sauna w kopalnianym Zakładzie Odnowy Biologicznej

9 grudnia 1981. środa

PPH Centrala Rybna informuje, że zlecenia na odbiór karpia będą realizowane 12 i 13 grudnia. Dla zakładów pracy, które złożyły zamówienie w urzędzie w Katowicach, odbiór będzie w hurtowni w Bytomiu przy ul. Chrzanowskiego 19. Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Katowicach deklaruje, że w tym roku zapotrzebowanie na choinki będzie zaspokojone. Województwo Katowickie otrzymało już 40 tysięcy drzewek, z czego 21 tysięcy sprzeda Społem. Za choinkę w wysokości 1,5-2 m trzeba zapłacić 500 zł. Popołudniu w Teatrze Śląskim o godz. 17.00 zagrana zostanie „Noc listopadowa”, spektakl „Mieszczanie” na Scenie Kameralnej został odwołany z powodu choroby aktora.

10 grudnia 1981. czwartek

Okolice pętli tramwajowej na Brynowie ponownie na łamach gazet. W związku z pracami remontowymi komunikacyjnego węzła, mieszkańców tego rejonu pozbawiono sklepów, które zostały zburzone. Zniszczeniu uległa m.in. mleczarnia i od dwóch lat nikt nie podjął kroków w kierunku przywrócenia dowozu mleka dla mieszkańców. Kolejną bolączką lokatorów jest brak wjazdu na ulicę Nasypową od strony południowej. Trzeba jechać ul. Kościuszki i zrobić specjalną rundę, aby dostać się na swoją ulicę. Także dla tych, którzy planują zakupy świąteczne, nie ma dobrych wieści. Na dwa tygodnie przed wigilią cukiernicy alarmują, w tym katowickie Delicje, że przed świętami będzie zmniejszony asortyment w cukierniach, spowodowany brakiem na rynku maku, czekolady, kawy i bakalii.

Dom Wczasowy „Anna-Maria” w Zakopanem do dyspozycji pracowników Kopalni „Wujek”

Kopalnia „Wujek” – widok z góry

11 grudnia 1981. piątek

Zachmurzenie duże, opady śniegu przechodzące w zawieje. W ciągu dnia maksymalnie +2 stopnie, nocą temperatura może spaść 6 kresiek poniżej zera. W wydaniu „Dziennika Zachodniego” tradycyjnie w piątek mieszkający w Katowicach Gwidon Miklaszewski narysował 7 nowych ilustracji, tym razem z żartami na temat lekarskich konsyliów. Na katowickim Jantorze odbyły się zawody tyżwiarskie stanowiące część wydarzeń barbórkowych – rywalizowano tradycyjnie o „Lampę górniczą”. W konkursie zabrakło niestety najlepszych zawodników z regionu, którzy w tym czasie reprezentowali Śląsk na zawodach w Moskwie. O 16.50 telewizja nadała „Piątek z Pankracym”. Śląskie ZOO wciąż otwarte, w okresie zimowym zaprasza do zwiedzania od godz. 10.00 do 16.00.

Lampownia Kopalni „Wujek”

12 grudnia 1981. sobota

Ostatni dzień, w którym można przekazywać prace na aukcję dzieł sztuki zorganizowaną przez śląskie środowisko plastyczne wraz ze Społecznym Komitetem Odbudowy Muzeum Śląskiego w Katowicach. Artysci deklarują, że prześlą połowę wylicytowanego honorarium na odbudowę muzeum. Prace można przekazywać w siedzibie Komitetu przy ul. Szafranka 9 – aukcja ma odbyć się następnego dnia, 13 grudnia. W Kinie Apollo wyczekiwany japoński film „Powrót Mechagodzilla” (dozwolony od lat 12, seanse o godz. 15.00, 17.00 i 19.00). Melomani czekają na ostatni etap Konkursu im. Adama Didura, podczas którego finaliści wieczorem występują z towarzyszeniem orkiestry.

13 grudnia 1981. niedziela

W nocy z 12 na 13 grudnia wprowadzono stan wojenny na obszarze całego kraju. Kilka minut po godzinie 6.00 rano w programie 1 Polskiego Radia wyemitowano przemówienie Prezesa Rady Ministrów gen. armii Wojciecha Jaruzelskiego. Zawieszono emisję ogólnopolskich i lokalnych programów radiowych i telewizyjnych oraz drugiego programu TV. Na mocy obwieszczenia Rady Państwa zakazano m.in. zwoływania i odbywania wszelkiego rodzaju zgromadzeń, pochodów i manifestacji, a także organizowania i przeprowadzania zbiórek publicznych oraz imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych bez uprzedniego zezwolenia. Zawieszono działalność stowarzyszeń i związków zawodowych. Decyzją ministra spraw wewnętrznych wprowadzono na obszarze całego kraju godzinę milicyjną między 22.00 a 6.00.

Praca pod ziemią

W Katowicach po północy aresztowano Jana Ludwiczaka, przewodniczącego zakładowej „Solidarności” kopalni „Wujek”. Został on zaliczony do grona 648 „ekstremalnych przywódców i aktywistów” związku i innych „wrogich ustrojowi” organizacji z województwa katowickiego. Milicjanci przyszli w środku nocy do jego mieszkania, rozbili drzwi, zabrali go i zawieźli na komendę przy ul. Kilińskiego. Około 3.00 w nocy do kopalni „Wujek” dotarła wiadomość o zatrzymaniu Ludwiczaka. Wywołało to napięcie wśród pracujących na nocnej zmianie górników. Po mszy w łaźni łańcuskowej odprawionej przez ks. Henryka Bolczyka postanowiono poczekać do poniedziałku na zebranie całej załogi, by zdecydować o kontynuacji strajku.

Gabinet dentystyczny do dyspozycji pracowników Kopalni „Wujek”

Parking przy Kopalni „Wujek”

14 grudnia 1981. poniedziałek

Stan wojenny. Na kopalni „Wujek” trwa strajk okupacyjny. Zapada decyzja, aby nie podejmować pracy, dopóki do kopalni nie przybędzie zabrany dnia poprzedniego przez milicję Jan Ludwiczak. Rozpoczęły się negocjacje z dyrektorem zakładu. Niestety, nie przyniosły oczekiwanych efektów. Nie udały się także rozmowy z komisarzem wojskowym, w których brali udział ze strony załogi: Adam Skwira, Stanisław Płatek i Jerzy Wartak. Do strajku dołączali kolejni górnicy. Postawione żądania to: zniesienie stanu wojennego, uwolnienie wszystkich internowanych, przywrócenie działalności „Solidarności” oraz przestrzeganie Porozumień Jastrzębskich z 1980 r.

15 grudnia 1981. wtorek

Dzień wypłaty na kopalni. Trwa strajk. Górnicy dowiadują się o brutalnym pacyfikowaniu przez ZOMO strajkujących w regionie zakładów pracy, m.in. kopalni „Staszic” i „Manifest Lipcowy”. W Jastrzębiu zomowcy postrzelili czterech górników. O godzinie 19.00 na naradzie w Wojewódzkim Komitecie Obrony w Urzędzie Wojewódzkim zapada decyzja o pacyfikacji kopalni „Wujek”. Ok. godziny 22.00 ptk Jerzy Gruba zwołuje posiedzenie sztabu w Komendzie Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Katowicach w sprawie pacyfikacji strajkujących kopalń.

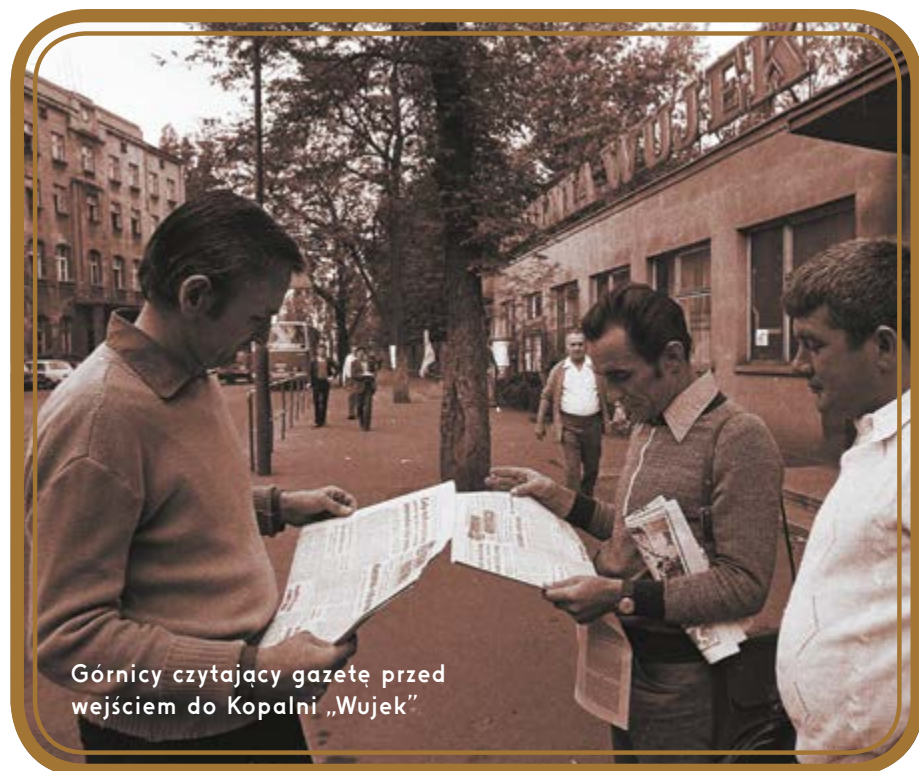

Ćwiczenia sekcji ratowniczej

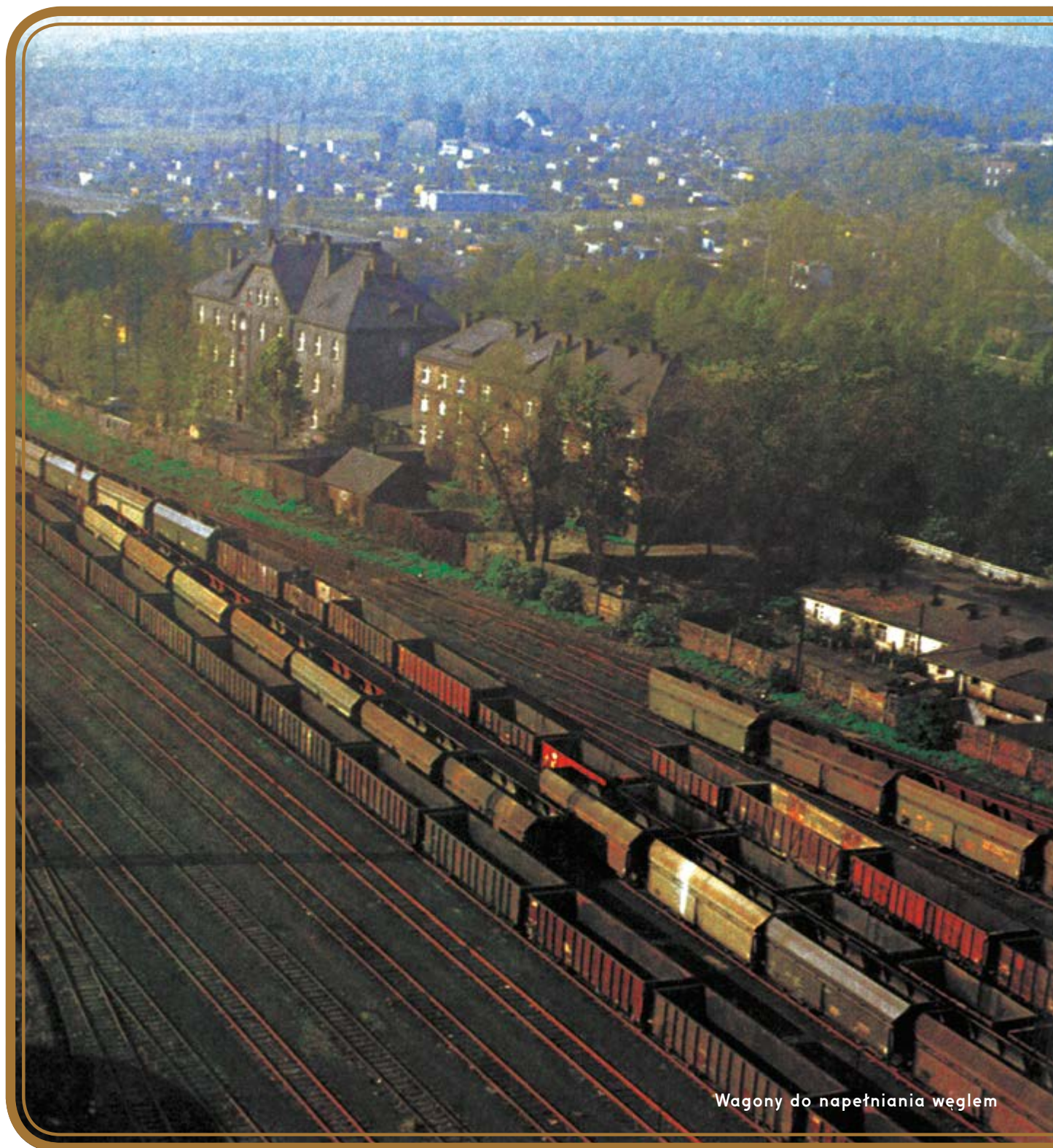
16 grudnia 1981. Środa

O godz. 10.00 siły pacyfikacyjne zaczęły zajmować wyznaczone pozycje. Odcięto kopalnię od miasta i o godz. 11.00 rozpoczęto akcję „oczyszczania przedpola”, czyli rozpędzenia tłumu zgromadzonego przed bramą kopalni. Czołgi przełamały płot o 10.53. Zrobiono wyłom w murze obok bramy kolejowej, w magazynie farb i lakierów od strony ul. Wincentego Pola oraz przed placem obok kotłowni. Zomowcy weszli na teren kopalni. Milicja użyła ręcznych wyrzutni granatów łzawiących i petard hukowych. Na teren kopalni wprowadzono także pluton specjalny ZOMO dowodzony przez chor. Romualda Cieślaka. W wyniku oddanych strzałów w kierunku górników znajdujących się pomiędzy ścianą kotłowni a wagą zginęło na miejscu 6 osób. Siódmy górnik zmarł po północy, a dwóch kolejnych w styczniu 1982 r.

W wyniku zbrodni stanu wojennego w Katowicach zginęło 9 górników: Józef Czekalski, Józef Krzysztof Giza, Joachim Gnida, Ryszard Gzik, Bogusław Kopczak, Andrzej Pełka, Jan Stawisiński, Zbigniew Wilk i Zenon Zajac. 23 górników zostało postrzelonych.

Górnicy czytający gazetę przed wejściem do Kopalni „Wujek”

Wagony do napełniania węglem

TEATR ŚLĄSKI IM. STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO W KATOWICACH

RYNEK 10, 40-003 KATOWICE, POLSKA

teatrslaski@teatrslaski.art.pl

www.teatrslaski.art.pl | www.facebook.com/TeatrSlaski | www.doteatru.info

DYREKTOR **Robert Talarczyk**

ZASTĘPCA DYREKTORA **Bogusław Jasiok**

AKTORKI

Katarzyna Błaszczyńska, Katarzyna Brzoska, Grażyna Bułka, Dorota Chaniecka, Alina W. Chechelska, Karina Grabowska, Natalia Jesionowska, Anna Kadulska, Ewa Kutynia, Ewa Leśniak, Barbara Lubos, Bogumiła Murzyńska, Agnieszka Radzikowska, Violetta Smolińska, Maria Stokowska-Misiurkiewicz, Anna Wesołowska, Krystyna Wiśniewska

AKTORZY

Adam Baumann, Bartłomiej Błaszczyński, Dariusz Chojnacki, Andrzej Dopierała, Jerzy Głybin, Antoni Gryzik, Jerzy Kuczera, Wiesław Kupczak, Michał Piotrowski, Grzegorz Przybył, Marek Rachoń, Michał Rolnicki, Wiesław Sławik, Marcin Szaforz, Andrzej Warcaba, Zbigniew Wróbel, Mateusz Znaniecki

Doradca Dyrektora **Krystyna Szaraniec**

Dramaturg **Artur Pałyga**

Kierowniczka Literacka / Rzeczniczka Prasowa **Aleksandra Czapla-Oslisło**

Koordynacja Pracy Artystycznej **Anna Podsiadło**

Realizator Światła **Maria Machowska**

Oświetlenie Sceny **Waldemar Janiszek, Piotr Pierchalski, Piotr Roszczenko, Krzysztof Woźniak,**

Tomasz Wustrau

Realizatorzy Dźwięku **Mikołaj Lichtański** (kierownik), **Marek Skutnik, Paweł Szymkowiak, Mirosław Witek**

Inspicjenci **Marcin Całka, Barbara Dudek, Dagmara Habryka-Białas**

Suflerzy **Katarzyna Dudek, Anna Wesołowska**

Główna Księgową **Danuta Klima**

Pełnomocnik ds. Produkcji i Promocji **Małgorzata Długowska-Błach**

Menadżer ds. Współpracy Międzynarodowej / Impresariat **Irena Świtalska**

Asystentka Dyrektora / Koordynator Współpracy z Uczelniami Wyższymi **Julia Korus**

Asystentka Zastępcy Dyrektora / Specjalista ds. BHP **Sylwia Szewczyk**

Biuro Obsługi Widzów **Barbara Chodacka** (kierownik), **Anna Januszevska** (zastępcza), **Kamil Falenta,**

Michał Siewniak, Ewa Wójcik

Kasa Biletowa **Krystyna Fornalczyk, Ewa Kokuła, Martyna Kowalska**

Księgowość **Małgorzata Juszczyk-Frączek** (zastępcza Głównego Księgowego), **Joanna Banek,**

Izabela Koniarek, Anna Solarz-Satława, Elżbieta Solipiwo

Kancelaria / Specjalista ds. Pracowniczych **Teresa Kundich** (kierownik), **Agnieszka Zadowoj**

Specjalista ds. Biznesu **Emanuela Żukowska**

Specjalista ds. Zamówień Publicznych **Barbara Płaza**

Dyrektor Szkoły Aktorskiej **Marek Rachoń**

Menadżer ds. Strategii Sprzedaży / Koordynator ds. Edukacji Teatralnej **Renata Goliasz-Janiszewska**

Specjalista ds. Tłumaczeń **Paweł Korombel**

Archiwum Artystyczne i Biblioteka **Anna Podsiadło**

Dokumentacja Wizualna i Multimedia **Kamil Małecki**

Fotograf / Webmaster **Krzysztof Lisiak**

Informatyk **Marcin Müller**

Projektant graficzny **Jadwiga Lemańska**

Główny Inżynier **Edward Wrzesień**

Kierownik Techniczny **Maciej Rokita, Katarzyna Malcharek** (zastępcza Kierownika Technicznego)

Dział Zaopatrzenia i Transportu **Jan Szypura** (kierownik), **Konrad Parys**

Elektrycy **Jacek Stanoszek** (Główny Elektryk), **Jerzy Boczkowski**

Montażysci Dekoracji **Dariusz Sobieraj** (brygadzysta), **Wojciech Smolarczyk** (zastępcza),

Mariusz Konieczny, Sebastian Krysiak, Sylwester Pozłótka, Piotr Sobota, Piotr Stanusz,

Jerzy Śpiewakowski, Robert Witkowski, Sebastian Zastróżny

Obsługa techniczna Sceny w Galerii **Marcin Łyczkowski**

Pracownia Krawiecka **Ewa Kerger-Gardas** (kierownik), **Anna Malinowska** (zastępcza),

Barbara Manowska, Jolanta Woszczyńska-Kolonko

Garderobiane **Ewa Połomska** (brygadzystka), **Anna Kandziora, Joanna Kulik, Aneta Oskard**

Rekwizytornia **Ireneusz Gajda, Anna Kandziora**

Magazyn Kostiumów **Małgorzata Kaczmarek**

Pracownia Charakteryzacji **Teresa Melek** (kierownik), **Karina Karpiczak, Wioleta Krysiak**

Pracownia Stolarska **Franciszek Kraczk** (kierownik), **Jerzy Graczyk**

Pracownia Malarsko-Modelatorska **Agata Kurzak** (kierownik), **Berta Witowska**

Pracownia Tapicerska **Karol Koj**

Konserwatorzy **Ryszard Grabowski, Jerzy Musiedlak**

Inspektor P. Poż. **Jacek Misiak**

Recepcjoniści **Anna Witt, Damian Chwaliszewski, Zbigniew Jaszczak, Marek Kazibudzki,**

Jacek Nos, Romuald Smolarz, Bernard Szablicki

Personel Gospodarczy **Bożena Biały, Danuta Boczkowska, Barbara Bubalik, Izabela Graczyk, Zdzisław**

Góra, Dorota Kopytko, Halina Kotuła, Barbara Stoltman, Patrycja Taraniewska, Grażyna Tylkowska,

Joanna Zajac, Zofia Zielińska

PROGRAM

Wydawca **Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach**

Redakcja **Aleksandra Czapla-Osliślo**

Współpraca merytoryczna **Sebastian Reńca, Robert**

Ciupa (Śląskie Centrum Wolności i Solidarności)

Korekta **Julia Korus**

Projekt graficzny **Jadwiga Lemańska**

Typografia **Bauhaus 93, Drogowskaz, Graphik**

Papier **Cyclus print**

Druk **Drukarnia PRYM w Mysłowicach**

W programie wykorzystano zdjęcia autorstwa

Józefa Ligęzy i Stanisława Jakubowskiego.

Zdjęcia pochodzą z archiwum Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności oraz zbiorów prywatnych.

DO PRZYGOTOWANIA TREŚCI W PROGRAMIE KORZYSTANO Z NASTĘPUJĄCYCH ŹRÓDEŁ:

Eugeniusz Błażyca, Klub sportowy Rozwój Kopalni „Wujek” w Katowicach, Katowice 2000.

Andrzej Rączkowski, 110 lat Kopalni „Wujek”. 35 lat oddania do eksploatacji kopalni „Śląsk”, Katowice 2009.

Andrzej Rączkowski, *Historie węglem pisane, czyli wujkowski alfabet*, Katowice 2004.

Kopalnia „Wujek” 1899–1979,

pod. red. **Lecha Szarańca**, Katowice 1979.

Kopalnia „Wujek” 1899–1989,

pod. red. **Andrzeja Rączkowskiego**, Katowice 1989.

„Dziennik Zachodni”, wydania z roku 1981.

„Panorama”, wydania z roku 1981.

„Trybuna Robotnicza”, wydania z roku 1981.

Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach jest wojewódzką samorządową instytucją kultury – instytucją artystyczną.

Patronatem spektakl „Wujek.81. Czarna ballada” objęli **Wojciech Saługa**, marszałek Województwa Śląskiego oraz **Marcin Krupa**, prezydent Miasta Katowice.

Prapremiera dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach zadania Realizacja obchodów 35. rocznicy pacyfikacji Kopalni „Wujek”.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Realizatorzy pragną szczególnie podziękować dyrektorowi KWK „Wujek” **Michałowi Paprotnemu** i załodze Kopalni oraz **Mariuszowi Nawrockiemu**, prezesowi zarządu i dyrektorowi Spółdzielni Mieszkaniowej „Górnik” za pomoc przy produkcji przedstawienia „Wujek.81. Czarna ballada”.

Spektakl powstał w koprodukcji Teatru Śląskiego ze Śląskim Centrum Wolności i Solidarności oraz Instytucją Kultury im. K. Bochenek Katowice – Miasto Ogrodów. Partnerem spektaklu jest Opera Śląska w Bytomiu.

**MECENASI TEATRU
ŚLĄSKIEGO**

ATENDE

16 grudnia 1981. Katowice. Kopalnia Wujek. 13-letni chłopcy - Rafał, Grzegorz, Adam, Tomek. Czterej Jeźdźcy Apokalipsy. To jest ich historia. Ale też historia dziewięciu górników, którzy nie wrócili do domu. To historia świata za żelazną kurtyną, do którego przychodzą paczki z RFN, w którym puszcza się zagraniczne filmy, kupuje niemieckie komiksy na „szaberplacu” i żuje gumę balonową. Wszyscy znamy tę historię, choć w ten sposób jeszcze nikt jej nie opowiadał. Z perspektywy młodych chłopaków, w których oczach światy wyobraźni i realny przenikają się. Dla których ratunkiem przed nadchodzącą wojną jest powrót Mechagodzilli. Którzy czekają na wejście smoka, choć zbliża się czas apokalipsy. To nie jest pieśń żałobna ani wesoła przyspiewka. To jest czarna ballada.

